

Kundkännedom finansbolag

Detta utkast till vägledning har tagits fram inom Finansbolagens Förening och Svenska Bankföreningen. I utkastet kompletteras den vägledning för finansbolag som har publicerats inom kundkännedom (mars 2019).

Öppen konsultation juni 2019

UTKAST

Simpts vägledning tas fram av sju organisationer i finansbranschen och deras medlemmar. Den utgår från medlemmarnas behov av vägledning och är inte avsedd att vara heltäckande.

Vägledningen beskriver hur branschen tolkar och tillämpar penningtvättsregelverket i aktuella delar.

Vägledningen ersätter inte lagar, föreskrifter och andra rättskällor. Dessa måste alltid beaktas och tillämpas i förekommande fall.

Det finns inte någon skyldighet att använda vägledningen. Den som använder vägledningen måste alltid göra bedömningen om vägledningen är tillämplig i det enskilda fallet.

Denna del av vägledningen har tagits fram av medlemmar hos Finansbolagens Förening och Svenska Bankföreningen. Vissa andra frågor som finansbolagen också är berörda av – frågor om att avsluta affärsförbindelser, verklig huvudman och personer i politiskt utsatt ställning, PEP – finns i en separat, branschgemensam, del av vägledningen.

Vägledningen ska läsas tillsammans med och kompletterar den grundläggande vägledningen inom kundkännedom. Den grundläggande vägledningen omfattar bl.a. en beskrivning av åtgärder vid låg, normal eller hög risk och tillämpas av finansbolagen när relevant. Rubriknumreringen motsvarar numreringen i den grundläggande vägledningen.

I denna del av vägledningen hänvisas till lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt (penningtvättslagen).

8.4.2 och 8.5.1 Skärpta åtgärder för kundkännedom

Ett finansbolag erbjuder krediter och finansierar ofta ett köp som kunden gör. Det här innebär att finansbolagets verksamhet eller affär många gånger är begränsad. Finansbolaget har i regel inte s.k. helkunder.

Typiskt för finansbolagets kunder är att en kreditbedömning har gjorts beträffande dem. De uppgifter som hämtas in om kunden inom ramen för kreditbedömningen är i många avseenden desamma som inhämtas för att uppnå kundkännedom enligt penningtvättslagen. När kunden är, eller under affärsförbindelsens gång blir, PEP tillför det därför sällan något att fråga kunden eller på annat sätt inhämta ytterligare information om varifrån de tillgångar som hanteras inom ramen för affärsförbindelsen kommer (3 kap. 19 § penningtvättslagen). Det gäller särskilt i de fall det är fråga om mindre krediter som tillhandahålls via betaltjänster eller fakturabetalning och som kan avse sådant som mat, mediciner och olika biljetter, i den mån det blir fråga om en affärsförbindelse. Men det kan också avse större krediter. Verksamhetsutövaren måste dock vara klar över att de uppgifter som har hämtats in inom ramen för kreditbedömningen är tillräckliga för att uppfylla kraven i penningtvättsregelverket. Det gäller t.ex. uppgifter om affärsförbindelsens syfte och art, d.v.s. bl.a. vilka medel som kan förväntas komma att användas för erläggande av amorteringar och räntor. Uppgifterna måste kunna ligga till grund för övervakningen av affärsförbindelsen med kunden.

Även om utgångspunkten är att det sällan tillför något att vidta ytterligare åtgärder för att utreda medlens ursprung (när tillräckliga uppgifter har inhämtats inom ramen för kreditbedömningen), bör verksamhetsutövaren göra en helhetsbedömning där sådant som produktrisen beaktas. Bedömningen

kan leda till att det i något fall är motiverat att vidta ytterligare åtgärder för att ta reda på medlens ursprung.

Det är viktigt att notera att om de uppgifter som hämtas in inom ramen för kreditbedömningen också är uppgifter för kundkännedom, måste de hanteras enligt penningtvättslagen, vilket bl.a. innebär att de ska bevaras enligt bestämmelserna i 5 kap. penningtvättslagen.

I de fall verksamhetsutövaren bedömer att de uppgifter som har hämtats in inom ramen för kreditbedömningen är tillräckliga för att kunna uppfylla de krav som ställs enligt penningtvätsregelverket, bör fokus i normalfallet sedan läggas på den skärpta löpande uppföljningen och övervakningen av aktiviteter och transaktioner (3 kap. 16 och 19 §§ penningtvättslagen). På så sätt kan t.ex. sådant som att kunden eller kundens verkliga huvudman har flyttat utomlands fångas upp. Beträffande en kund som flyttar till ett högriskland och särskilt i de fall kunden har en löpande kredit, bör uppföljningen och övervakningen bl.a. fånga upp om kunden beter sig annorlunda jämfört med tidigare. Syfte och art kan ha förändrats och kunden kan få en annan riskprofil. Detta kan gälla också vid flytt till andra länder. Det kan även bli fråga om övervakning vid lägre tröskelvärden och inom andra tidsperioder än annars.